

41. Contraria sententia probatur. — Nihilominus contraria sententia tenenda est; nam per se, et seclusa ignorantia invincibili, hoc est peccatum mortale, et consequenter contra substantiam sacramenti. Quod tenet reliqui auctores citati, et præterea Bonaventura, d. 17, quæst. ult.; Adrian. in 4, quæst. 5 de Confess., dub. ult.; Sylvest., verb. Mendacium, num. 3; Soto, lib. 5 de Justitia, q. 6, art. 1, et q. 10, art. 2; et Victoria in Summ., n. 130; et Navarr., c. 27, n. 248. Fundamentum contrarium est, quia illa est materia gravis sacrilegii. Quæ gravitas declaratur primo ex eo quod illa est deceptio in materia necessaria sacramenti. Secundo, quia in omni iudicio mendacium in iis quæ pertinent ad substantiam causam, decipiendo judicem in eis, est peccatum mortale, ut latius traditur in 2. 2, loco supra citato. Tertio, quia hoc modo redderetur valde incerta tota notitia, quam confessor accipit de conscientia pœnitentis, quantum ad numerum, vel species peccatorum mortalium, nec tenerunt pœnitentes examinare conscientiam, ut certum numerum dicerent, quia pro suo arbitrio possent illum augere sine peccato mortali. Quæ omnia non sunt similia in peccato veniali, et ideo non est similis ratio. Hæc autem resolutio intelligenda est per se; nam interveniente ignorantia et bona fide, clarum est posse pœnitentem non peccare in hoc, et consequenter facere confessionem validam; quo modo possunt excusari multi simplices, qui putant non male facere dicendo plura quam fecerunt.

SECTIO XI.

Utrum sit de necessitate et integritate confessionis, ut pœnitens præmittat diligens examen ad confitenda omnia peccata.

1. Hæc quæstio moralis est, et prudentiam magis quam scientiam requirit. Disputant illam Theologi, d. 17, ubi breviter Scotus, art. 2; Gabr., q. 1; et Major, q. 8; Cajet., tom. 1 Opuse, tract. 5, q. 3; Victor. in Sum., n. 178; Ledesma, 2, p. 4, q. 5, art. 5; Soto, d. 18, q. 2, art. 4, ad ultimum; Cano in dict. Reflect., p. 5; Petrus Soto, lect. 10 de Confess.; Navarr. in Sum., c. 9, n. 16, et in c. *Frates*, de Pœnit., d. 5, n. 66 et seqq.; Sylvest., verb. Confessio, 1, q. 3; et Ruard., art. 5. Ex quibus duo colliguntur, in quibus resolutio hujus questionis consistit.

2. *Necesse esse moralem diligentiam adhibere.*

— Primum ergo certum est, esse de necessitate confessionis, ut pœnitens moralem faciat diligentiam, ut integre confiteri possit; quod intelligendum est, quando quis habet conscientiam peccatorum mortalium, in quibus requiritur integritas. Et colligitur aperle ex Concil. Trid., dict. cap. 5, dicente: *Constat autem in Ecclesia nihil aliud a pœnitentibus exigi, quam ut postquam quis diligentius se excusserit, et conscientiae sue sinus omnes et latebras exploraverit, ea peccata confiteatur, quibus se Dominum offendisse meminerit;* illa ergo diligentia a pœnitentibus exigitur. Ratio vero est, quia qui præcipit aliquem actum, præcipit media per se necessaria ad illum efficiendum; sed confessio integra omnium peccatorum mortalium præcipitur, ad quam moraliter loquendo, necessaria est hæc diligentia; ergo. Confirmatur, quia absolutio, per se loquendo, cadere debet in omnia peccata mortalia, et ideo de eisdem etiam debet esse confessio, per se loquendo; unde solum excusat aliquis, et per accidens remittitur peccatum sine confessione illius, quando inculpabiliter seu propter ignorantiam invincibilem omittitur; non potest autem dici ignorantia invincibilis, ad quam expellendam nulla diligentia et examinatio facta est; ergo.

3. Secundo est certum, hanc diligentiam non requiri eamdem in omnibus, nec posse certa aliqua mensura definiri aut præscribi; sed tantum dici posse, eam prudenter adhibendam esse, quæ moraliter sufficiat, considerata capacitate pœnitentis, consuetudine peccandi, diuturnitate temporis, et aliis circumstantiis. Cavenda tamen sunt extrema, ut scilicet, nec nimium onerentur conscientiae, vel reddantur nimis anxiae et sollicitæ; non enim est necessaria summa diligentia, quæ ab homine adhiberi potest; quia nulla ratione vel auctoritate hoc probari potest, et posset interdum inquietas reddere conscientias, quod est contra finem hujus sacramenti. Propter quod dixit Navarr. supra, n. 72, nimiam in hoc sollicitudinem interdum posse esse malam et inordinatam. Neque etiam sufficit levissima diligentia, sed talis adhibenda est, qualem homo adhibere solet in re gravi, et quæ illi maxime cordi est.

4. *Utrum necesse sit extraordinariam adhibere diligentiam.* — Solet vero hoc loco inquiri an teneatur pœnitens extraordinariam aliquam diligentiam adhibere, ut, verbi gratia, scribere peccata, vel quando ea recognitat, vel quando ea committit, si probabiliter

credit ea oblivioni esse tradenda nisi scribantur. Respondet ex communi sententia, neminem obligari ad hujusmodi extraordinariam diligentiam, et præsertim ad hanc de scribendis peccatis, quia scriptura est de se publicum instrumentum, et subjacet periculis. Propter quod Soto non tantum negat hoc esse necessarium, verum esse consulendum. Cajetan. vero, verb. *Confessio*, condit. 11, dicit hoc non esse necessarium, esse tamen utile, ubi defectus memoria timetur; quod videtur certum, si prudenter fiat; quia est diligentia de se non mala, et alias ordinatur ad bonum finem.

5. *Utrum hæc diligentia possit suppleri confessore interrogante.* — Secundo inquiri potest an hæc diligentia vel defectus illius possit interdum suppleri a confessore interrogante et scrutaute conscientiam pœnitentis. Respondet, interdum posse ex hac parte multum suppleri, quando speratur interrogationibus confessoris juvandum esse pœnitentem. Imo, si pœnitens non est tantæ capacitis, ut solus per se possit suam conscientiam sufficienter discutere, non est cogendus ut inutiliter in eo laboret, et defatigetur, sed potest juvari industria confessoris; et e converso, quando confessor cognoscit talis conditionem pœnitentis, debet suis interrogationibus supplere defectum ejus, quia uterque debet diligentiam suo muneri accommodatam præstare; hæc autem est que in illo eventu est moraliter necessaria. Sed non ideo existimandum est posse pœnitentes imparatos accedere, præsertim si confessiones post aliquod longum tempus fiant, quia fere impossibile est ut repente interrogati, et nulla præhabita recogitatione, eorum recordentur de quibus interrogantur. Semper ergo præmittenda est aliqua moralis diligentia pro captu pœnitentis; quando vero illa non sufficit, industria confessoris juvandus est. Quid vero in hac parte teneatur facere confessio, dicemus infra agentes de obligationibus illius.

DISPUTATIO XXIII.

DE INTEGRITATE FORMALI CONFESSIO EJUSQUE DEFECTU.

Supponimus, integrum confessionem peccatorum omnium, quæ in re ipsa commissa sunt, non ita esse necessariam ad hoc sacramentum conficiendum, ut in nullo ca-

su aliter fieri possit. Hoc enim interest inter confessionem integrum, et confessionem absolute, quod confessio est omnino necessaria, ita ut propter nullam causam vel necessitatem sine illa possit sacramentum perfici, quia sine confessione nulla est accusatio, unde nec potest esse iudicium. Item sine confessione non constat confessori de culpa, vel dispositione pœnitentis in hoc foro, et ideo nulla ratione potest eum absolvere; et ideo confessio simpliciter dicta omnino essentialis est. Confessio autem integra peccatorum omnium quæ in re sunt, non est ita necessaria, quia sine illa potest esse vera accusatio, veraque conscientiae manifestatio; sed est per se requisita quando fieri potest, ex divino præcepto inclusu in ipsa institutione hujus sacramenti. Quapropter, sicut necessitas præcepti moralis est, quæ non obligat ad impossibile, ita etiam necessitas hujus integratis materialis moralis est; et ideo locum non habet, quando talis integritas exhiberi non potest; alioquin non fuisset hoc sacramentum convenienter institutum, tum quia frequentes casus occurunt, in quibus homo non habet locum integrum confessionem faciendi, cum tamen extreme indiget hoc remedio ad salutem necessario; tum etiam quia in ordinariis confessionibus multa memoria excidunt, quæ in confessione omituntur, et ita ordinarius usus confessionis esset humano modo impossibilis, si materialis integritas esset absolute necessaria. Atque ita omnes Theologi unanimi consensu docent, quoties homo ex rationabili causa excusatur ab integritate materiali, formalem sufficere. Illa antem causa rationabilis ex aliqua impossibilitate semper nascitur, quæ impossibilitas provenire potest, velex absoluta necessitate articuli mortis, vel ex alia morali causa, vel ex ignorantia, seu naturali obliuione, de quibus sigillatim dicemus; ac tandem videbimus an integritas formalis sit omnino necessaria.

SECTIO I.

An propter instans mortis periculum sufficiat confessio, tantum integra formaliter, et quomodo facienda sit.

1. *Tribus casibus potest quis non confiteri omnia peccata.* — Ex tribus capitibus continere potest, ut pœnitens instante morte non confiteatur omnia quæ in re commisit. Primo, ex defectu vitæ propriæ; secundo, ex consortio aliorum existentium in simili peri-

culo, ut, verbi gratia, in naufragio; tertio, ex parte ipsius sacerdotis, quia vel ejus mors etiam imminet, et non est alius minister, vel certe quia timet grave contagium et mortis periculum, si longo tempore talem ægrotum audiat. Et in his omnibus dicendum est, si vera necessitas intercedat, posse absolutiōnem dari ante consummatam integrum confessionem materialiter; nam illa confessio quæ tunc pro temporis et circumstantiarum opportunitate fieri potest, formaliter est integra. Quod satis patet ex fundamento initio posito, quod præceptum morale non obligat ad impossibile, vel simpliciter, vel moraliter; sed in his omnibus casibus intervenit impossibilitas, vel absoluta, vel moralis aliter confitendi; ergo præceptum non amplius obligat; ergo talis confessio est formaliter integra. In his ergo omnibus casibus sufficiet ea dicere quæ pro temporis opportunitate et ratione perieuli dici potuerint.

2. *Necesse est dari materia certam.* — *Quid observandum in praxi.* — Illud tamen semper observandum est, ut, quoad fieri potuerit, detur materia certa, et non dubia, tum quia religio sacramenti id postulat; tum etiam quia charitas etiam hoc postulat, in illo maxime articulo, et ideo quoties potuerit dari particularis materia alicujus peccati in specie, id non debet prætermitti. Existimo etiam necessarium esse, si poenitens habeat materiam necessariam, illam potius confiteri quam non necessariam, cum tam brevi tempore possit dici peccatum mortale quam veniale, et aliqui debeat præceptum impleri in necessariis, quantum potuerit. Erit etiam optimum consilium, si sint multa peccata mortalia, illud confiteri quod maxime gravat conscientiam, vel in quo poenitens maxime indiget consilio confessoris, quamvis non videatur hoc esse simpliciter sub præcepto in illo articulo, quia cum omnia mortalia sint necessaria materia, quodlibet eorum sufficiet. Præsertim, quia perturbatio, quæ in tali articulo esse solet, non semper relinquit hominem satis liberum ad cogitandum de hujusmodi comparatione. Denique in praxi observandum est, ut si poenitens absolvatur propter probabilem timorem mortis ante perfectam confessionem, et non statim mors sequatur, continuetur confessio donec integræ fiat, si tempus conceditur; nam hoc semper est per se necessarium, et ideo implendum quantum fieri potest, præsertim durante periculo; et finita confessione iterum danda est absolutio; novum

enim sacramentum et a priori distinctum perficitur.

3. *Quæstio gravis.* — *An sufficient signa contritionis ad præbendam absolutionem.* — *Prima sententia negativa.* — His positis, superest quæstio gravis, quæ locum habet solum in eo casu in quo necessitas oritur ex parte ipsius poenitentis, et quando jam loqui non potest, et vix aliquid sentire, an, si in eo easu non possit speciale aliquid peccatum explicare, neque confessor per interrogaciones vel signa possit ab eo aliud intelligere, quam peccasse, et desiderare absolvi, an id sufficiat, ut absolvendus sit. Quod alias verbis quæri solet, an sufficient signa contritionis ad præbendam absolutionem. In qua re prima sententia negat, quam tenet Soto in 4, d. 18, q. 2, art. 5; et Ledesma, 2, p. 4, q. 9, art. 5, dub. 2; Cano, dict. Relect., p. 5. Idemque videtur sentire Navarr. in Summ., cap. 26, n. 27, cum Abulense, quem citat, Matth. 16, q. 47, sed fortasse loquitur in alio sensu infra declarando.

4. Ratio præcipua est, quia illa non est confessio; ubi autem non est confessio, neque absolutio esse potest. Antecedens patet, quia per illam nulla notitia datur confessori, quam antea non haberet; omnes enim scimus esse peccatores. Unde Conc. Trid., sess. 14, cap. 5, ex eo quod confessor non potest ferre judicium causa sibi ineognita, colligit confessionem in genere non sufficere, sed esse necessariam in specie; ergo supponit per generalem confessionem nullam notitiam dari confessori; sed illa tantum est vera confessio, quæ confert notitiam confessori; ergo illa non est confessio. Secundo per illam nihil proponitur, quod directe possit remitti per absolutionem; ergo non est illa materia capax talis formæ. Patet consequentia, quia si absolutio nihil remittit directe, neque etiam indirecte id faciet, quia hoc supponit illud, sicut id, quod est per accidens, supponit aliquid per se; ergo nihil omnino remittet, quia non est alius modus remissionis. Antecedens vero patet, quia actiones sunt circa particula; ibi autem nulla materia particularis proponitur. Deinde, quia vel remittuntur directe omnia peccata in specie, et hoc dicit non potest, quia de illis, ut sic, non fit confessio, et illud tantum directe remittitur, quod subjicitur clavibus per confessionem. Cujus etiam argumentum est, quia manet obligatio iterum confitendi illa, ut directe remittantur. Quæ rationes probant etiam de quolibet in parti-

culari. Et præterea, quia non est major ratio de uno quam de alio. Vel solum remittitur directe peccatum, ut sic; et hoc etiam non est verisimile, quia peccatum in communione non est remissibile. Tertio, quia illa materia, quæ non sufficit ad ferendum aliquid prudens judicium de causa, non est sufficiens materia iudicij; sed ita est in praesenti, quia judicium prudentiale fertur practice ex particularium cognitione; ergo ubi non datur cognitio aliquius rei particularis, non habet locum judicium prudentiae; ergo neque absolutio.

5. *Contraria sententia probabilior judicatur, et in praxi sercanda.* — Nihilominus contrariam sententiam probabiliorē censeo, et practice securam, imo et exercendam. Significat illam Palud., d. 21, q. 2, art. 2, dicens, materiam sacramenti poenitentiae esse confessionem peccatorum in particulari vel in generali, quando aliter fieri non potest. Tenet etiam Anton., 3 p., tit. 10, c. 2; Sylvest., verb. Confessor, 3, q. 13; Angelus, verb. Confessor, 4, n. 8; Medina, Cod. de Confess., q. de Peccatis oblitis; Ruard., a. 3 contra Lutherum; et Corduba, lib. 5 de Indulgentiis, q. 39. Et fundatur maxime hæc sententia in Deeretis et Conciliis, quæ supra adduxi, ut ostenderem posse absolvi poenitentem, etiamsi sacerdoti non constet de ejus confessione, nisi per testimonium aliorum; nam illa loquuntur in eo casu quo poenitens tantum demonstravit signa poenitentia et voluntatem confitendi, ut aperte constabite a attente legendo. Quod etiam Doctores contraria sententia non negant, et ideo conantur exponere illa non loqui de absolutione sacramentali, cuius oppositum super etiam ostendi.

6. Secundo argumentor ratione, quia illa est vera accusatio in hoc foro sacramentali; ergo potest esse sufficiens materia, ut perficiatur judicium, quando accusatio magis integræ fieri non potest. Probatur antecedens primo, quia accusatio inferior, quam homo facit Deo per generalem recognitionem offensionis divinae, est adeo vera, ut si accedat perfecta detestatio, sufficiat ad remissionem peccati, ut in superioribus dictum est; ergo similis exterior confessio facta homini, ut locum Dei tenenti, habebit veram rationem accusationis, quando major fieri non potest.

7. Secundo, per illam datur confessori specialis notitia, quam antea non haberat, tum quia prius non sciebat in hoc foro, et postea scit; tum etiam, quia aliud est scire alterum peccasse, aliud vero est scire alterum recon-

gnoscere, et cum dolore subjecere clavibus sua peccata, ut remittantur; et hæc notitia specialis ibi confortur. Unde, licet illa confessio quoad materiam remotam dicatur generalis, quoad proximam est particularis; nam hic et nunc cum talibus circumstantiis fit; ergo nihil ibi deest ad veram rationem accusationis. Nam quod ex parte rei de qua fit accusatio, debeat esse distincta, et quod hoc omnino sit de essentia, nulla sufficienti ratione probatur. Neque etiam ex Concilio Tridentino colligitur, alioqui pari ratione probatur, integrum confessionem omnino necessariam esse; sicut ergo quoad hanc partem loquitur Concilium per se, et quando fieri potest, ita etiam quoad illam de confessione peccatorum in generali.

8. Quod tertio sic declaro; nam confessio aliqua generalis potest interdum esse de necessitate hujus sacramenti tanquam materia saltem partialis, ut sumitur ex D. Thoma in 4, d. 21, q. 2, art. 1, ad 1, et art. 2, nam si quis recordetur se peccasse mortaliter, oblitus est autem eius speciei fuerit peccatum illud, debet saltem confiteri se peccasse mortaliter, quod etiam notavit Navarr. in Summ., c. 10, n. 7, ex Majori in 4, d. 17, q. 3. Unde conficitur ratio; nam materia quæ est partialis, quando aliae partes adhiberi possunt, erit sufficiens et totalis, quando plus dici non potest; sed hec generalis confessio potest, ut debet, esse aliquando materia partialis; ergo si plus diei non possit, etiam ut totalis sufficiet. Imo etiam secluso articulo mortis, si homo non habeat conscientiam alterius peccati mortalis, videri potest illa materia sufficiens in eo casu, quia homo non tenetur confiteri venialia; ergo, si dicat se peccasse mortaliter, oblitum autem esse in qua specie, satisfaciet, eritque absolvendus, quanquam propter certitudinem melius sit addere aliquod veniale peccatum in specie. Dicetur fortasse, confessionem peccati mortalis jam esse aliquo modo specificam, et ideo non esse simile ad concludendum de generali confessione peccati, ut sic. Respondeo, si argumenta prioris opinionis aliquid probant, aequo procedere de genere (at ita dicam) subalterno, vel supremo; quod si de illo non probant, etiam de hoc non procedunt; ergo non erit cur negemus in casu necessitatis illam materiam etiam generalissimam esse sufficientem.

9. Sed præterea urgeo ulterius idem argumentum; nam si quis certo scit se peccasse

aliqua cogitatione, dubitet autem et ignoret in qua materia, et cum quanta gravitate, mortaline, an veniali, potest et debet illud confiteri sicut habet in conscientia, et tamen illa confessio habet generalitatem abstrahentem a peccato mortali et veniali; ergo confessio sic etiam confusa et generalis potest esse partialis materia; et reddit idem argumentum, quod si ordinarie potest esse partialis materia, in extrema necessitate possit esse totalis. Adde, si fingamus in eo casu non habere poenitentem conscientiam certam alterius peccati in particulari, fore absolvendum propter dubium peccati mortalis, cum certitudine alicujus peccati. Tandem, qui non haberet conscientiam peccati mortalis, si in illo articulo diceret se peccasse venialiter, sine dubio absolvendus esset, quandoquidem in venialibus explicare numerum, vel species, non est de necessitate confessionis; sed qui dicit se peccasse, ad minimum dicit se peccasse venialiter; habere autem conscientiam peccati mortalis in illo articulo non obstat, quandoquidem illam explicare non potest; erit ergo materia illa sufficiens.

10. *Objectio.*—*Respondetur.*—Dices: hoc argumento probaretur illam confessionem peccati venialis in genere esse per se sufficientem in eo, qui non habet conscientiam peccati mortalis, etiam extra casum necessitatis. Respondetur, fortasse speculative tantum loquendo, posse hoc defendi, tum propter rationem dictam, tum etiam quia qui confitetur verba otiosa, censetur dare sufficientem materiam, et tamen non plus declarat conscientiam suam quam qui dicit se peccasse venialiter, nec magis variat judicium confessoris. Nihilominus tamen practice negligandum hoc est, propter incertitudinem materiae. Dico ergo, licet homo absolute non teneatur species peccatorum venialium confiteri, tamen supposito, quod vult confiteri, teneri ad exhibendam materiam omnino certam, si potest, et ideo debere aliquod peccatum veniale in particulari suo arbitrio confiteri; adjuncta vero necessitate seu impotencia aliud dicendi, sine dubio illa materia erit sufficiens.

11. *Diluuntur fundamenta primae sententiae.*—*Tertium.*—Fundamenta prioris sententiae jam fere absoluta sunt ex dictis. Ad primum enim negatur assumptum; est enim illa vera accusatio, et praebet confessori aliqualem notitiam sacramentalem, imperfectam quidem, quae quasi nulla aestimaretur, si

major voluntarie omittetur, quo sensu locutum est Concilium Tridentinum ibi citatum; tamen supposita necessitate est sufficiens. Ad secundum respondetur, in eo casu directe remitti offensionem divinam, ut talis est, et ideo singula peccata mortalia secundum proprias species adhuc relinqui obnoxia clavibus, quia secundum proprias rationes non fuerunt illis subjectae; quod quidem dicendum est in eo casu oblivionis speciei peccati mortalis. Neque etiam refert quod materia remota, quae est veluti objectum illius confessionis, sit universalis, quia absolutio immediate versatur circa materiam proximam, quae est particularis confessio, et effectus ejus etiam versatur circa hanc particularem personam, et ita tota haec actio circa particularia versatur. Ad tertium denique respondetur optime posse exerceri iudicium prudentiae, quando hic et nunc, quantum possibile est, particulares circumstantiae considerantur, etiamsi non in omnibus possit ad singularia perveniri, quod in praesenti optime fit, nam particularis persona absolvitur juxta confessionis et conscientiae indicia ab ipsa data, quantum hic et nunc dari potuerunt, et ideo prudentia dictat hic et nunc esse absolucionem, quod etiam in aliis exemplis adductis facile intelligi potest, quanquam per se clarissimum sit.

De eo qui confessionem petit, et contritionis signa exhibet, et postea sensum amittit.

12. Atque ex hac resolutione (adjuncta alia supra posita, quod confessio in absentia facta potest sufficere ad recipiendam absolucionem in praesentia, interveniente sufficiente testimonio) colligo, in casu in quo infirmus petit confessionem, et exhibit signa contritionis in absentia confessoris, si postea confessor adveniens nihil aliud a poenitente intelligere possit, quia, verbi gratia, jam nihil sentit, si de signis exhibitis et petitione confessionis habeat sufficiens testimonium, posse imo et practice debere sacerdotem illum absolvere, concepta conditione quae semper subintelligitur, *quantum possum*, vel, *si materia est sufficiens*. Prior pars est communis auctorum dictorum, et sumitur ex decretis supra citatis. Et patet ex dictis, quia nihil essentiale deest, quia neque absentia, neque universalitas sunt simpliciter contra essentiam.

13. *Oportet signa contritionis exhibere in ordine ad claves.*—Est tamen attente observandum, non satis esse adhibere signa con-

tritionis (quod forte voluit Abulensis supra), sed necessarium esse illa adhibere in ordine ad claves, quia contrito, vel manifestatio ejus per se non est sufficiens materia sacramenti poenitentiae, sed quatenus informat confessionem aliquam, cum qua perficit accusationem sacramentalem, et hoc est exhibere signa in ordine ad claves. Unde, quantumvis infirmus se ostendat devotum et contritum, si nullam fecit mentionem confessionis, et in eo statu sensum amittat, non potest sacramentaliter absolves; quia illa contritio non est relata ad claves, neque ibi intervenit aliqua confessio, etiam generalis, et in absentia. At vero cum exhibet illa signa petendo confessionem, seu vocando sacerdotem, jam est materia sufficiens.

14. *Objectio.*—*Solutio.*—Sed adhuc objici potest; nam in eo casu hujusmodi poenitens nondum confitetur, sed solum ostendit voluntatem confitendi. Accedit quod Eusebius Papa, dicto decreto apud Burchardum, lib. 18, c. 11, loquens de hoc ipso casu, solum dicit ut sacerdos super aegortum oret, oleo sancto ungat, et Eucharistiam praebat, de absolutione vero nec verbum. Respondeo ad priorem partem, illam esse qnandam inchoationem confessionis, præsertim consideratis circumstantiis illius temporis; nam ille sic poenitens intendit facere quantum potest tunc et debet in ordine ad suam salutem, et ideo dum absolves petit in actu exercito, se confitetur peccatore, et clavibus se subjicit; et ideo illa est vera confessio, et in eo casu est integra, quia major fieri non potest. Ad Eusebium potest quis respondere, vel locutum esse quando prior modo, et sine relatione ad claves signa contritionis exhibentur, vel non negare absolucionem esse dandam, sed ad summum tacere. Melius autem dicitur sub oratione sacerdotis absolucionem includi. Ita enim interdum loquuntur antiquiores Patres, ut patet ex Leone Papa, Epist. 91, alias 89, ubi vocat supplicationem sacerdotis. Hanc vero fuisse mentem Eubesii, patet, quia prius dicit tunc esse concedendum illi homini omne id quod concedi solet poenitentibus; constat autem poenitentibus dari solere veram, sacramentalemque absolucionem; eamdem ergo sentit dandam esse in illo casu.

15. *Sacerdos tenetur dare absolucionem in casu proposito.*—Quod autem non solum dari possit, sed debeat etiam, ut in ultima parte asserebamus, patet, quia sacerdos absolvendo in dicto casu, nulli periculo conscientie sue se exponit, cum operetur ex sententia valde probabili. Nec etiam est periculum injuryæ sacramenti, tum propter eamdem rationem, tum etiam quia per adjunctam conditionem omnino tollitur, sicut in aliis casibus dubiis fieri solet. Et alioqui non absolvendo exponit proximum periculo aeternæ damnationis, qui fortasse absolutus salvabitur; ergo saltem ex charitate debet illum absolvere. Imo etiam ex obligatione sui munera videtur teneri; quandocunque enim poenitens (saltem juxta probabilem sententiam) sufficenter confitetur, et est bene dispositus ad recipiendam absolucionem, tenetur sacerdos illum absolvere; in proposito autem juxta probabilissimam sententiam hic poenitens sufficenter confitetur, et est satis dispositus; ergo.

SECTIO II.

Utrum propter vitandum aliquod grave nocumentum proprium, vel alienum, liceat aliquod peccatum mortale in confessione omittere.

1. *Prima assertio.*—Primo certum est, non teneri hominem ad confitendum aliquod peccatum cum morali periculo alicuius gravis documenti proprii. Ita docent Theologi omnes, D. Thom. in 4, dist. 17, q. 3, art. 3, q. 4, ad 5; Palud. ibi, q. 5; Major etiam, q. 5; Alens., 3 part., q. 77, memb. 3, art. 1, ad 1; Altis. in Sum., tract. 6, c. 3, q. 3; Adrian. in 4, q. 1 et 4 de Confes.; Soto, d. 48, q. 2, art. 5, ad 3; Pet. Sot., lect. 10 de Confes.; Cano, dict. Relect. part. 5; Navarr. in Sum., c. 7, n. 3 et 4. Ratio est sepe tacta, quia precepta positiva non obligant cum tanto dispedio et periculo, et ideo qui non potest aliter confiteri illud peccatum, pro tunc censetur moraliter impotens ad confitendum illud, et ideo excusat. Quin potius tale posset esse detrimenntum, ut obligaretur homo ad non confitendum tale peccatum in illo eventu, ut si timeret grave scandalum in propria salute spirituali; idemque censeo si timeret probabile periculum mortis corporalis, quia jure naturali tenetur homo vitare haec pericula, et præsertim quia, ut mox explicabimus, nulla est moralis necessitas talis confessionis in illo casu.

2. *Secunda assertio.*—Secundo est etiam certum, hoc idem asserendum esse, quando simile periculum timetur ex parte ipsius confessoris, vel alterius tertiae personæ. Ita docent iidem auctores, oriturque ex eadem lege